

KERK-KRAANT

GELOOFSGEMEENSCHAP AUGUSTINUS
EINDHOVEN

CORONA EDITIE 80

Jaargang 9, nummer 43

26 september 2021

***Aan de vrienden van de Geloofsgemeenschap Augustinus
Eindhoven en alle andere geïnteresseerden***

Zesentwintigste Zondag door het Jaar (Vredeszondag)

Uit de drukte van ons leven zijn we naar de stilte gekomen. In de ruimte van God mogen we onszelf zijn en vrij spreken met God die dit samen zijn zegent: in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Ruimhartig

Op deze dag, in het begin van de herfst, komen we bij elkaar: even uit de drukte naar de stilte, even uit de onrust naar de rust, open voor woorden van waarde.

Woorden van profeten, woorden van Jezus, woorden uit onverwachte hoek, van gewone mensen, zo maar profeet geworden.

Uit hun mond horen we dat hij of zij die de nood van de anderen ziet en helpt, doet wat God vraagt. Zij, gewone ruimhartige mensen, zo maar profeet geworden, nodigen ons uit te doen wat ons hart ons ingeeft. We hoeven ons daarbij niet af te vragen wie bevoegd is om te spreken of te handelen.

Moge die woorden onze oren en ons hart bereiken, om –daardoor geraakt- niet bevoegd, maar wel bekwaam, mensen nabij te zijn.

Ik wens je een hartverwarmende bezinning toe.

René Hornikx

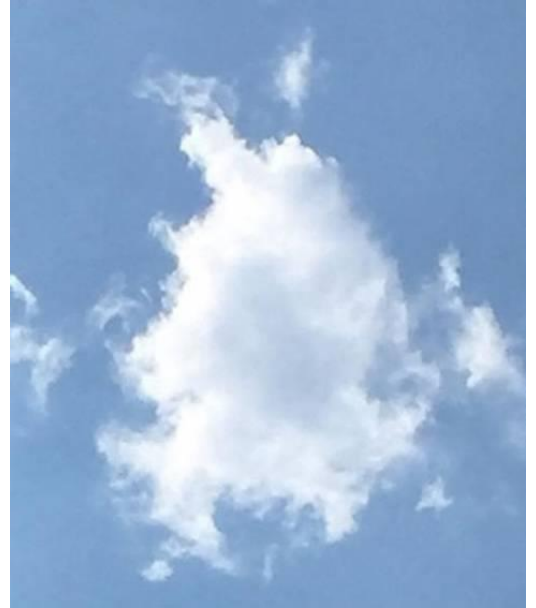
***De zondagse vieringen op Glorieux zijn weer nagenoeg vrij
toegankelijk. Zie hiervoor pagina 5.***

Redactieadres: frans.ans.savelkouds@hetnet.nl
Website: augustinus-eindhoven.nl

Eerste Lezing: Numeri 11,25-29

Zorg voor mensen is het waarmerk van Gods Geestkracht.

Toen daalde de Heer neer in een wolk, sprak tot hen en legde een deel van de geest die op Mozes rustte, op die zeventig oudsten. En toen de geest op hen rustte, profeteerden zij, maar later hebben zij het niet meer gedaan. Nu waren er twee mannen in het kamp gebleven. De een heette Eldad, de ander Medad. Ook op hen rustte de geest -zij stonden op de lijst al waren zij niet naar de tent gegaan- en zij profeteerden in het kamp. Een jongen ging het ijlings aan Mozes vertellen en zei: 'Eldad en Medad zijn aan het profeteren in het kamp!' Jozua, de zoon van Nun, die reeds als jongeman in Mozes' dienst gekomen was, zei daarop tot Mozes: 'Mijn heer, dat moet u hun verbieden.' Mozes zei hem: 'Waarom komt u voor mij op? Ik zou willen, dat heel het volk van de Heer profeteerde en dat de Heer zijn geest op hen legde.'

Vraag: Waarom staat dienstbaar zijn voor de ander centraal in de Bijbel?

Evangelie: Marcus 9,38-43.45.47-48

God selecteert soms verrassend anders dan wij doen.

Johannes sprak tot Jezus: 'Meester, we hebben iemand die ons niet volgt, in uw naam duivels zien uitdrijven, en we hebben getracht het hem te beletten, omdat hij geen volgeling van ons was.' Maar Jezus zei: 'Belet het hem niet, want iemand die een wonder doet in mijn Naam, zal niet zo grif ongunstig over Mij spreken. Wie niet tegen ons is, is voor ons. Als iemand u een beker water te drinken geeft omdat gij van Christus zijt, voorwaar Ik zeg u: zijn loon zal hem zeker niet ontgaan.

Maar als iemand een van deze kleinen die geloven, aanstoot geeft, het zou beter voor hem zijn als men hem een molensteen om de hals deed en in zee wierp. Dreigt uw hand u aanstoot te geven, hak ze af; het is beter voor u verminkt het leven binnen te gaan dan in het bezit van twee handen in de hel te komen, in het onblusbaar vuur. Het is beter voor u kreupel het leven binnen te gaan dan in het bezit van twee voeten in de hel te worden geworpen. Het is beter voor u met een oog het Rijk Gods binnen te gaan dan in het bezit van twee ogen in de hel te worden geworpen, waar hun worm niet sterft en het vuur niet gedoofd wordt.

Vraag: Wie niet tegen ons is, is voor ons, gelovig of niet. Wat vind je van deze ruimhartige stelling?

Overweging

'Het zou goed zijn als de Heer zijn Geest op ons legde, want dan zou zijn Geest in ons werken.' Een citaat uit het boek Numeri dat vanochtend tijdens de viering in onze oren klinkt, of dat u die de *Kerk-Krant* momenteel leest, tot u neemt.

'Het zou goed zijn als de Heer zijn Geest op ons legde.' Ik moest denken aan een welbekende zin uit de Bijbel, namelijk 'De Geest waait waar hij wil.' Geen onbekend citaat voor hen die een beetje vertrouwd zijn met de Bijbel. Ook in ons dagelijks leven horen wij die term hier en daar wel eens klinken. Dat die Geest jarenlang in ons kerkelijk leven, soms nogal wild te keer ging en er bovendien duchtig op los waaide, mag ieder van ons bekend zijn. We wisten niet altijd meteen uit welke richting hij kwam en in welke richting hij weer verdween.

Anno nu, waait hij nog steeds vanuit alle kanten en in alle mogelijke richtingen die je maar kunt bedenken. Vaak heb ik de indruk dat er zelfs meer dan één geest aan het werk is, wanneer je wel eens leest of hoort via de media hoe verantwoordelijke (hulp)bisschoppen, kerkrechtsgeleerden, maar ook priesters en leken denken en spreken (profeteren). Hun kritiek op onze geestkrachtige Paus Franciscus bijvoorbeeld, is soms niet mals. De vraag is of hun woorden de gelovigen én niet-gelovigen, met hun stellige profetische overtuigingen nou zo begeestert.

Van die goede Geest van God weten we echter wél dat hij altijd inspireert, stimuleert, begeestert en bemoedigt in de richting van het goede, namelijk het goede voor de mens, voor de menselijke samenleving van nu. Hij stuwt en inspireert steeds in de richting van vrede voor alle mensen, recht en gerechtigheid voor elk mens zonder onderscheid van persoon, kleur en hoe geaard ook. In die zin kan die geest ruimschoots zichtbaar worden, tot leven komen, handen en voeten krijgen in elke medemens, in alle groepen van de samenleving, in elk mensenhart, waar ook ter wereld. Die goede Geest van God kent geen hokjes, zit niet gevangen, maakt geen uitzonderingen, ze is er voor iedereen. Kortom, die Geest waait waar hij wil.

Juist daarom is het zo jammer dat in deze tijd kerken, mensen en groepen het zo moeilijk hebben met het waaien van de Geest.

Wij hebben de intentie om die geest voor onszelf, voor onze eigen groep of kerk, op te eisen. We weten ons aan elkaar precies te vertellen waar die geest wel of niet te vinden is. Jammer genoeg leggen we daarmee die geest aan banden, sluiten hem, net als ten tijde van Mozes en Jezus, óp in een of ander juist (omlijnd) omschreven hokje. Er is in al die eeuwen eigenlijk niets veranderd en dat maakt daarom de lezingen van deze zondag ook buitengewoon actueel.

Want, nog steeds bestaat diezelfde houding zoals opgeschreven in de eerste lezing en zoals weerklinkt in het Evangelie van vandaag. Ook wij hebben ons opgesplitst in verschillende groepen, godsdiensten, kerken: trouwe

gelovigen die overtuigd zijn van de waarheid en die waarheid ook in pacht denken te hebben en dat het goede van het kerk-zijn enkel bij hen als groep kan plaatsvinden. Wij hebben het, wij kunnen het, wij mogen het. De anderen niet; de anderen hebben ons niets te zeggen, niets te bieden; zij zijn daartoe niet gezonden, hebben daartoe geen macht om te profeteren, hebben daartoe de geest niet ontvangen.

Kijkend naar de huidige situatie, mag ik voorzichtigheidshalve constateren dat die heel belangrijke woorden van Mozes en Jezus door de eeuwen heen enigszins de mist zijn ingegaan. Meer en meer is onze huidige Kerk ontwikkeld tot een instituut waar alleen mannelijke geestelijken kunnen en mogen 'profeteren'. Gelukkig ervaren wij dit binnen onze geloofsgemeenschap van Augustinus én in de geloofsgemeenschappen die de laatste jaren in onze regio's zijn ontstaan, dat niet zo. En maar goed ook, want we leven in een tijd én in een maatschappij waarin het priestertekort alleen maar groeit. Gemeenschappen en kerken komen in ademnood, vieringen worden afgeschaft, her en der kerken gesloten. En dat terwijl goed gevormde leken, vrouwen en mannen, heel dikwijls bereid zijn om in te springen, en ook de vierende gemeenschap best blij is met een gebed of een woord en communiedienst. 'Wie niet tegen ons is, is voor ons' Ik hoop dat de Geest van God ruimhartig mag blijven waaien waarheen Hij zelf wil. Want dan is de kans groot, dat er een bevrijdende, hartverwarmende Kerk die zich niet alleenzaligmakend waant, ook in de toekomst zal kunnen blijven voortbestaan.

Johan Wolbrink

Einde van de corona-edities in zicht

Omdat de overheid de meeste met de coronacrisis verband houdende maatregelen heeft opgeheven waardoor Glorieux weer nagenoeg zonder restricties toegankelijk zal zijn, is de redactie van mening dat de uitgave van de wekelijkse corona-edities beëindigd kan worden. We hebben met groot genoegen de 80 extra kranten gemaakt en verspreid. Uit de ontvangen reacties hebben we opgemaakt dat u het gewaardeerd heeft. De redactie gaat weer terug naar de pré-corona frequentie van eens per twee maanden. Om de overgang voor u niet zo abrupt te maken, hebben we besloten om op 3 oktober de laatste corona-editie te laten verschijnen. Op 7 november volgt een extra nummer met een terugblik op de viering van 24 oktober. Op 28 november, de eerste Zondag van de Advent, ontvangt u de eerste krant volgens het oude ritme. Dat wordt dan het eerste nummer van de tiende jaargang.

*De redactie van de Kerk-Krant
Dolf van der Linden, René Hornikx, Gert Dirksen,
Anita van der Kam, Linda Derksen en Frans Savelkoul*

Vrij toegang tot Glorieux

We zijn blij met de nieuwe versoepelingen, wat betekent dat u vanaf zondag 26 september zonder aanmelding naar de kapel kunt komen en uw naam niet meer geregistreerd hoeft te worden.

Hieronder het bericht van de Nederlandse bisschoppen waaraan ook Glorieux zich committeert:

De Nederlandse bisschoppen hebben besloten om de anderhalve meter afstandsregel bij kerkbezoek los te laten, mits er in het kerkgebouw ook tijdens de viering voldoende geventileerd kan worden. Vooraf opgeven en registeren zal niet meer nodig zijn. Deze versoepeling gaat in op zaterdag 25 september. Gelovigen wordt uitdrukkelijk gevraagd om rekening met elkaar te houden zowel bij het kiezen van een plaats als bij het lopen door de kerk.

De dringende vraag om verantwoordelijkheid te nemen en thuis te blijven met klachten die kunnen wijzen op corona blijft bovendien gehandhaafd. Bezoekers van vieringen hoeven geen coronatoegangsbewijs te laten zien omdat dit niet past bij het karakter van de Kerk.

Vaccineren:

Bij kerkgang wordt geen onderscheid gemaakt tussen mensen die wel of niet gevaccineerd zijn, zeggen de bisschoppen. Wel roepen zij bedienaren, vrijwilligers en andere gelovigen nadrukkelijk op om zich te laten vaccineren. 'Wij willen dat niet eisen of afdwingen, maar wel zoals paus Franciscus een dringende oproep doen. De paus noemt vaccineren een daad van liefde: 'voor jezelf, voor onze families en vrienden en voor alle volkeren.' We zien met vertrouwen onze kerkbezoekers weer tegemoet.

Bestuur Geloofsgemeenschap Augustinus

Gebed voor de zondag

God,
niemand sluit U uit.
Bij U telt ieder mens.
Uw geestkracht legt U op alle mensen.
U legt uw Geestkracht ook op ons,
als wij er voor openstaan.
Open ons hart voor uw Woord
hier gesproken.
God wij vragen U,
dat we ruimhartig zijn jegens iedereen
die meewerkt aan uw Nieuwe Wereld
vandaag en altijd. Amen.

Liturgiekalender oktober/november 2021

Wij hadden geen weg om tot de waarheid te komen. Daarom is de Zoon van God zelf onze weg geworden. Hij is mens geworden. *Augustinus*

Zondag 3 okt. '21, 9.30 uur: 27e zondag door het jaar: Wij zijn een zegen voor elkaar
Lezingen: Genesis 2,18-24 en Marcus 10,2-16 of 10,2-12
Voorganger: Joost Koopmans, osa

Zondag 10 okt. '21, 9.30 uur: 28e zondag door het jaar: Mislukte roeping
Lezingen: Wijsheid 7,7-11 en Marcus 10,17-30 of 10,17-27
Voorganger: Dolf van der Linden, osa

Zondag 17 okt. '21, 9.30 uur: 29e zondag door het jaar: Bij nader inzien
Lezingen: Jesaja 53,10-11 en Marcus 10,35-45 of 10,42-45
Voorganger: René Hornikx, pastoraal werker

Zondag 24 okt. '21, 10.00 uur: 1e lustrum geloofsgemeenschap Augustinus
Lezingen: Zeven citaten van Augustinus en 1 Johannes 4,7-21
Voorganger: Alle voorgangers
Bijzonder: Wereldmissiedag

Zondag 31 okt '21, 9.30 uur: 31e zondag door het jaar: Heb God lief!
Lezingen: Deuteronomium 6,2-6 en Marcus 12,28b-34
Voorganger: Johan Wolbrink, diaken

Zondag 7 nov '21, 9.30 uur: H. Willibrord: Op weg met goed nieuws
Lezingen: Jesaja 52,7-10 en Marcus 16,15-20
Voorganger: Joost Koopmans, osa
Bijzonderheid: Gedenken van alle overledenen

Zondag 14 nov '21, 9.30 uur: 33e zondag door het jaar: Mijn woorden vergaan niet
Lezingen: Daniël 12,1-3 en Marcus 13,24-32
Voorganger: Dolf van der Linden, osa

Zondag 21 nov '21, 9.30 uur: Christus Koning van het heelal: Een andere troonrede
Lezingen: Daniël 7,13-14 en Johannes 18,33b-37
Voorganger: Rob Kosterman, diaken

Zondag 28 nov '21, 9.30 uur: 1e Advent: Let heel goed op!
Lezingen: Jeremia 33,14-16 en Lucas 21,25-28.34-36
Voorganger: René Hornikx, pastoraal werker

Onderweg met goed nieuws

Als ik dit neerschrijf, zijn de paralympische spelen nog in volle gang. Twee emoties komen bij me op bij het zien van de sporters en sportsters met een beperking: verbazing en bewondering. Verbaasd waartoe deze mannen en vrouwen in staat zijn. Bewondering voor hun doorzettingsvermogen dat hoop geeft, uitnodigt te blijven dromen, perspectief geeft dat je meer kunt dan je denkt. Voor veel jongeren met en zonder beperking zijn zij een voorbeeld.

Er is zelfs meer! Zo las ik dat een sportster aan de spelen meedeed om jongeren met een beperking hoop te geven, meer dan om het winnen van een medaille. Deze jonge vrouw die dit zei, is geboren in het gebied waar de kernramp van Tsjernobyl in 1986 plaats vond, zij werd geadopteerd en won goud in Tokyo. Oksana Masters, zo heet ze, is gehandicapt geboren in 1989 als gevolg van de straling waar haar moeder aan was blootgesteld. Ze is door haar ouders achtergelaten, verbleef ruim zeven jaar in een weeshuis, waar ze geestelijk en fysiek werd misbruikt. Ze werd geadopteerd door Amerikaanse ouders. Via de mogelijkheid om te sporten heeft ze zichzelf gevonden. Een voorbeeld voor velen.

Zij wijst een weg uit duisternis naar licht.

Zij wijst een weg van misbruik naar zegen.

Zij wijst een weg van lijden naar leven.

Zij wijst een weg van verdriet naar geluk.

Zij wijst een weg vanuit haar hart.

De weg die zij wijst loopt niet via het winnen van de gouden medaille, maar via de mens die zij geworden is. Zij laat ons een weg zien naar een doel. Haar doel is leven vanuit haar hart en geluk vinden. Dat doel ligt niet aan het einde van de weg. Het wordt gevonden gaande de weg. Onderweg dus. Het doel is de weg. Zo wil zij een inspiratiebron zijn voor andere kinderen met een beperking.

Bij Augustinus lees ik 'dat God ons een weg laat zien waarlangs hij ons naar het beloofde einddoel zal brengen'. Die weg kennen we allemaal. Hij werd ons gewezen door Jezus van Nazareth. In het Nieuwe Testament leren we Jezus kennen die onderweg is. En die onderweg halt houdt bij mensen die aan de kant staan en aan de kant worden geschoven: blinden, lammen, doven, kreupelen, zieken, ouderen, mensen die het niet meer zien zitten. Hij ziet hen langs de kant van de weg, in de rafelrand van de samenleving. Hij loopt hen niet voorbij. Hij kijkt hen aan, trekt zich hun lot aan. Krijgt medelijden en schenkt hen zijn liefde en zijn hoop dat er leven is voor hen. De weg die Jezus ging en ons laat zien, loopt niet over rozen. Miskenning was vaak zijn deel en ongeloof en ook lijden tot het bittere einde. Hij laat ons nog steeds zien dat de zachte krachten (liefde, vertrouwen, hoop, medeleven, barmhartigheid, gastvrijheid) het uiteindelijk zullen winnen van de sterke krachten (macht, prestatie, aanzien). Zachte krachten brengen uiteindelijk altijd goed nieuws. Sterke krachten brengen altijd geweld voort en oorlog en onvrede en armoede. Liefde heeft het in zich om mensen te laten opbloeien.

Liefde geeft mensen hoop ook als er schijnbaar geen uitzicht meer is.

Liefde leert ons dat de weg voornamer is dan het bereiken van een doel.

Liefde kijkt voorbij het uiterlijk van een mens naar diens hart.

Liefde hebben we nodig om de mens te worden waartoe we geroepen worden.

Wie de liefde in zijn leven mist, ontbeert veel.

In deze periode van het jaar worden we uitgenodigd om God bovenal lief te hebben en onze naasten als onszelf (Marcus 12, 28-34).

René Hornikx

Maria Magdalena, een beeld van een vrouw

Onlangs heb ik met een vriendin in het Catharijne-convent te Utrecht de prachtige, zeer gevarieerde en informatieve tentoonstelling over Maria Magdalena bezocht.

Zo heb ik bijvoorbeeld nooit geweten dat Maria Magdalena juist ter onderscheid van Maria, de moeder Gods, veelal met een zalfpot in haar hand afgebeeld wordt. Niet alleen omdat zij, zoals op verschillende tentoongestelde Russische iconen te zien is, meegeholpen heeft het lichaam van Jezus te balsemen.

Centraal op deze tentoonstelling staat de vraag wat voor een vrouw Maria Magdalena eigenlijk is geweest. Hoe werd zij door de eeuwen heen verbeeld en waarom spreekt zij zo tot de verbeelding?

Al snel wordt aan de hand van velerlei (soms politiek gestuurde) interpretaties duidelijk dat ze een bijzondere vrouw was want weinig vrouwen uit de geschiedenis kunnen, denk ik, bogen op een zo gevarieerde verbeelding.

Vanaf de vroege tijd van het Christendom tot in de huidige tijd is geprobeerd haar mysterie te vatten in geschriften, beelden, schilderijen, iconen, posters, films, musicals, muziekclips en zelfs installaties.

Ieder tijdsgewricht heeft zo blijkt naast zijn eigen middelen ook een eigen interpretatie waardoor zij kan veranderen van een belangrijk persoon: Ooggetuige van Jezus verrijzenis, apostel der apostelen, naar een gevallen vrouw, of een feministe. In sommige tijden bestaan er zelfs twee beelden van haar naast elkaar zowel positief, volgeling van Jezus, als negatief, zondares.

Dwalend door de vertrekken verwonder je je over die grote variatie aan beelden, toegelicht door mannelijke en vrouwelijke experts. Soms met een blik van herkenning: Maria Magdalena, zoals zij in het evangelie beschreven wordt; Maria op een icoon staand aan het graf van Jezus; of via het heerlijke lied "I don't know how to love him" uit de film Jezus Christ Superstar. <https://www.youtube.com/watch?v=DM3dYCp-op8>. Soms wellicht onbekend in de vorm van letters op de grond of vreemd Lady Gaga als Maria Magdalena in de clip "Judas".

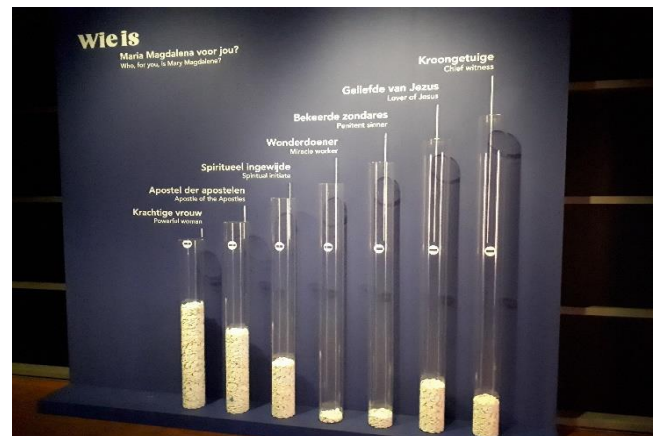

Anjet van Linge 2019 nav. het gnostische evangelie van Maria over de wijsheid van Maria
 Zie ook : audiofragment 'Maria antwoordt' <https://www.catharijneconvent.nl/audiofragmenten-bij-tentoonstelling-maria-magdalena/>

Duidelijk wordt ook dat sinds de Middeleeuwse paus Gregorius de Grote het beeld van Maria Magdalena als een gevallen vrouw de geschiedenis gedomineerd heeft (zie ook die clip van Lady Gaga) . In onze tijd is daar echter verandering in gekomen. Na eerst een voorzichtige rehabilitatie in 1969 waarin geconcludeerd werd dat ze een belangrijk persoon is geweest heeft zij in 2016 van paus Franciscus zelfs een naamdag gekregen, namelijk 22 juli.

Aan het eind van de tentoonstelling word je in staat gesteld om door het werpen van een muntje in een buis aan te geven welk beeld van haar uiteindelijk het meest overtuigend in jouw ogen is.

Tot 9 januari 2022 is het mogelijk deze tentoonstelling over deze interessante vrouw coronaproof te gaan bekijken- ze werken met een tijdslot en het publiek houdt netjes afstand van elkaar , zo heb ik kunnen ervaren.

Gaat u erheen dan raad ik gebruik van de audiotour aan.

Is het u niet mogelijk om welke reden dan ook deze tentoonstelling te bezoeken en bent u toch nieuwsgierig geworden dan kan u online ook veel te weten komen op www.catharijneconvent.nl waarbij u zelfs allerlei audiofragmenten kan beluisteren.

Jorien Ruyters

Klimaatpelgrimstocht: Kom als kerk in actie voor het klimaat!

Aan alle protestantse en rooms-katholieke kerken in Nederland,

Vanuit ons geloof willen we onze stem laten horen voor het behoud en herstel van Gods schepping. In aanloop naar de VN-Klimaatop organiseren GroeneKerken en Vastenactie daarom het Nederlandse deel van de internationale klimaatpelgrimstocht onder de naam 'Gewoon gaan!'.

De tocht startte op 14 augustus in Polen. Dertig pelgrims zijn vanuit daar op weg naar de VN-Klimaatop in Glasgow in november. Met deze pelgrimstocht benadrukken we als kerken en organisaties dat er aandacht nodig is voor de huidige klimaatveranderingen en het belang van een rechtvaardig klimaatbeleid.

Hoe kunt u meedoen?

Van 30 september tot 11 oktober komt de klimaatpelgrimstocht door Nederland. Er zijn verschillende manieren om mee te doen.

Onderteken de internationale **klimaatpetitie** waarin regeringsleiders worden opgeroepen tot een rechtvaardig klimaatbeleid. De pelgrims zullen de petitie namens alle ondertekenaars aanbieden aan de voorzitter van de VN-Klimaatop.

Loop mee met een klimaatetappe. Kies één van de elf klimaatetappes tussen Enschede en IJmuiden. Op zondag 10 oktober sluiten we het Nederlandse deel af met een grote klimaatmars.

Meer informatie?

Over de petitie en de gelovige onderbouwing ervan:

www.groenekerken.nl/klimaatpetitie.

Over de

klimaatpelgrimstocht: www.groenekerken.nl/klimaatpelgrimstocht/

Hartelijk dank voor uw stem en deelname,

GroeneKerken en Vastenactie

Bron van wijsheid

Tobit en Anna met het bokje, Rembrandt in Rijksmuseum, anno 1625¹

Wat is goed, wat is verkeerd? Van jongs af aan spiegelen allerlei leraren ons voor hoe we ons dienen te gedragen om goede medeburgers te worden. Zo kent elk gezin zijn eigen regels, elke cultuur zijn eigen normen. "Wij doen dat zó!" Een mens is van nature gericht op het goede, hij wil leren, groeien, gezond zijn. Pas als je zelf leert te onderscheiden, ontdek je dat het niet zozeer van belang is wát je doet. Maar wel hóe je het doet. Iemand helpen met aandacht, zonder op je horloge te kijken. Iets delen met die ander, zonder er iets voor terug te verwachten.

Dit doet me denken aan het apocriefe Boek Tobit (van Tobia, Hebreeuws: *Mijn God is Jahweh*), geschreven circa 200 v. Chr. De

tekst leest als een legende. Het accent ligt op wat men goed doet. Trouw en barmhartigheid worden beloond. Vooral Gods voorzienigheid speelt een grote rol. En gelukkig is 'eind goed, al goed'.

Bijzonder zijn de adviezen van vader Tobit aan zijn zoon Tobias²:

"Hoor, mijn zoon, de woorden van mijn mond, en leg ze als een fundament in je hart:

Laat nooit trots heersen in uw geest of in uw woorden: want daaruit is alle verderf ontstaan.

Als iemand enig werk voor u heeft gedaan, betaal hem dan onmiddellijk zijn loon en laat het loon van uw dagloner in het geheel niet bij u blijven.

Wat gij niet wilt dat u geschied, doe dat ook een ander niet.

Vraag altijd raad aan een wijs man.

Prijs God te allen tijde: en wens van Hem om uw wegen te leiden, en dat al uw raadgevingen in Hem mogen verblijven.

Anita van der Kam

¹ Rembrandt en het boek Tobias (kunstvisie)

kunstblikken.com/post/rembrandt-en-het-boek-tobias

² Tekst Latijnse Vulgaat Bijbel, Tobiae Hoofdstuk 4 -Tobias
vulgate.org/ot/tobias_4.htm

Leuven

Onze gastredacteur Michiel Verweij van wie u hiernaast een afbeelding ziet, neemt ons mee naar het mooie Leuven, de stad waar hij woont. Zijn bijdrage bestaat uit twee afleveringen. Volgende week deel 2.

Ik heb in bijna al mijn bijdragen gezocht naar en geschreven over iets wat buiten mijn onmiddellijk bereik lag, een ontsnappingsmogelijkheid uit de besloten wereld van mijn coronaballingschap en lockdown. Meestal was dat Rome, maar ik heb me ook verstout om over Oirschot en zelfs over Eindhoven te schrijven. Voor u is Eindhoven dagelijkse kost, voor mij is de stad maandenlang letterlijk onbereikbaar geweest. Maar over één ding heb ik eigenlijk niet geschreven, iets wat juist voor u, waarde lezer, een ontsnapping zou hebben betekend, een excursie naar een tijdelijk onbereikbare verte (want de grens was dicht), maar iets wat voor mij dagelijkse kost is: de stad Leuven.

Toch zijn er heel wat redenen om over Leuven te schrijven. Een van mijn tantes in Eindhoven vraagt als ik haar opbel: 'Wanneer kom je weer naar Brabant?' Het antwoord dat ik dan geef, is heel eenvoudig: 'ik ben hier in Brabant.' Brabant is vanuit Leuven ontstaan en Leuven is de eerste hoofdstad van het hertogdom Brabant. En als hertog Jan I (regering 1261-1294) zijn residentie niet naar Brussel had overgebracht, dan was Leuven nu de hoofdstad van Europa geweest. Dat weten wij in Leuven heel goed en het wordt elke week wel een keer in een toespraak gezegd, alleen schijnen ze dat in Brussel niet te beseffen. Dat Noord-Brabant de laatste tijd wil vergeten dat het Noord is, is een andere kwestie, maar de identiteit van de provincie ligt nu juist in dat 'Noord'.

St. Pieterskerk

De banden tussen Leuven en het noorden van het oude hertogdom zijn dan ook aanzienlijk. Tot op de dag van vandaag. Wat Eindhoven betreft: de eerste buitenlandse vestiging van Philips was in Leuven (op dit moment geen Philips meer, maar dat geldt ook voor Eindhoven). En er is nog steeds hoogtechnologische samenwerking tussen de twee steden. Nog sterker: Eindhoven is eigenlijk een Leuvens idee, want de stad is gesticht door de in Leuven residerende hertog Hendrik I (regering 1190-1235). De plaats van zijn gewezen residentie is ruim 500m van mijn appartement, zijn graf is nog steeds te zien in de Leuvense Sint-Pieterskerk.

Leuven was een tijd de grootste stad van het hertogdom en bloeide door de lakenproductie en -handel (bijna 20.000 inwoners, wat destijds een heel grote stad was). Toen daar door allerlei oorzaken de klad in kwam, maakte de stad een diepe crisis door, maar vond zichzelf opnieuw uit. Net als Eindhoven in het Post-Philipstijdperk dus. Alleen zocht Leuven het niet in het design of de high-tech (geen van beide bestond destijds), maar in de universiteit die vanaf haar stichting op 9 december 1425 door paus Martinus V de stad nieuw leven gaf en zich snel tot een van de belangrijkste van Europa ontwikkelde.

Anders dan Eindhoven, waar de TU goed geïsoleerd bijeen is gebouwd, is de universiteit in Leuven over de hele stad verspreid. De leegstaande en verkommerende lakenhalle werd de zetel van de universiteit, terwijl overal studiehuisen of studentenresidenties, colleges, genaamd, opdoken. Een aantal daarvan heeft alle stormen overleefd en kenmerkt nog steeds het stadsbeeld.

Stormen kwamen er ook natuurlijk. De meest recente zijn het ingrijpen van de Fransen die in 1797 pardoes beslisten dat het onderwijs aan de universiteit niet paste in de *République* en die daarom de universiteit sloten, of van de Duitsers die op 25 augustus 1914 een derde van de stad in brand staken als vergeldingsmaatregel voor wat naar alle waarschijnlijkheid eigen vuur was geweest. En niet alleen een derde van de stad, maar ook de universiteitsbibliotheek. In Brussel staan er in het magazijn van de handschriften nog steeds enkele *témoins*, kartonnen steekkaarten, op de plaats waar een handschrift stond dat destijds aan Leuven was uitgeleend, maar nooit terugkwam. Stille getuigen...

Van Dalecollege

In Leuven lijkt het soms wel alsof er geen Tweede Wereldoorlog is geweest: aan de Eerste hadden en hebben we onze handen vol. Bij gelegenheid van 11 november 2018, een eeuw Wapenstilstand, ben ik naar de officiële herdenking bij het oorlogsmonument op het Martelarenplein bij het station gegaan, met bloemenkransen, oud-strijders (van de Tweede, van de Eerste leeft niemand meer) en de *Brabançonne*. Daar was ook een delegatie uit de Duitse stad Neuß, waar de troepen die in 1914 verantwoordelijk waren geweest voor *le sac de Louvain*, eerst gelegerd waren geweest. Ik heb toen nog tegen een van die Duitse gasten gezegd: 'Gut, dass Sie gekommen sind.' Waarmee ik uiteraard op 2018 doelde, mocht daar enig misverstand over bestaan. In Leuven luiden de klokken op 11 november om 11 u nog steeds een hele tijd. Ik heb het vorig jaar nog gehoord en dat geeft een vreemd gevoel.

Maar ook in de Tweede Wereldoorlog brandde de nieuwe universiteitsbibliotheek opnieuw af. En na de splitsing van de ene Universitas Catholica Lovaniensis in een Katholieke Universiteit te Leuven (KUL) en een Université catholique de Louvain in Louvain-la-Neuve, 30 km verder, aan de andere kant van de taalgrens, werd de boekencollectie over de twee instellingen verdeeld. Het moet er in de jaren '60 hebben gespannen, in Leuven. Inmiddels beschouwen de twee elkaar als zusterinstellingen en is er de nodige samenwerking. Ik heb nog ooit anderhalf jaar in Louvain-la-Neuve gewerkt, een geheel nieuwe stad, maar zonder hoge torens. Overigens is dat typisch voor België en dat is tegelijk een van de dingen die voor buitenstaanders amper te begrijpen zijn. Op officieel niveau is het Vlaanderen dit en Franstaligen dat en men verwacht dat elk ogenblik de burgeroorlog gaat uitbreken, maar op persoonlijk vlak is alles veel meer verknoopt. Terwijl instellingen en ministers (en die hebben we een hoop) moeilijk doen, zijn de persoonlijke relaties met de collega's vaak goed en zorgt dat vaak voor een vlot verkeer over de taalgrens heen. België is veel minder rechtlijnig dan Nederland. Wat niet wegneemt dat het er in de jaren '60 in Leuven gespannen heeft, toen menige kasseisteen (= grote kinderkop) door de lucht vloog. Leuven beroerde de geesten...

En dat is altijd zo geweest, in zekere zin. Toen Maarten Luther op 31 oktober 1517 zijn stellingen aan de deur van de Schloßkirche in Wittenberg aansloeg, kwam de eerste reactie uit Leuven. Dat aanslaan was trouwens niet zo heroïsch als de mythe het gemaakt heeft. De Kerk (tot dat moment was er nog maar één Kerk en iedereen was gewoon katholiek) was niet het onderdrukkend machtswellustig instituut dat de propaganda er later van gemaakt heeft. Er golden bepaalde regels, maar theologen konden hun mening verkondigen. Ze konden wél tegenwind krijgen. Zoals Luther vanuit Leuven waar de faculteit van de theologie als eerste instelling enkele stellingen van Luther veroordeelde. Was Leuven dan zo reactionair? Zoals de propaganda het wel voorgesteld heeft?

Nee. Wat er gebeurd is, is het volgende. Maarten Luther (een augustijnermonnik, zoals u wellicht weet) was een oprecht religieus bevlogen man die in steeds toenemende vertwijfeling raakte over de mogelijkheid de zaligheid voor zijn ziel te kunnen verwerven. In zijn ogen hielp niets, de sacramenten die de Kerk traditioneel hiervoor aanbood, boden hem geen troost. Uiteindelijk vond hij zijn oplossing in het idee dat alleen het geloof, als een genade door God aan de mens geschonken, de

mens kan redden en de zaligheid kan bieden. 31 oktober is geen toevallige dag: het is de dag voor 1 november en 1 november is Allerheiligen. En Allerheiligen was het patroonsfeest van de jonge (in 1502 gestichte) universiteit van Wittenberg. En de kerk van het kasteel diende ook als kerk voor de universiteit. En hoe vierten academici hun feestdagen? Door een maaltijd en een dispuut of academische zitting. En hoe weet men waarover iemand een dispuut gaat houden? Juist, door de stellingen die hij wil verdedigen, aan te slaan op een openbare plaats, in dit geval de deur van de kerk waar het dispuut zou plaatsvinden. Het aanslaan was dus geen revolutionaire daad, maar een doodgewone aankondiging van een activiteit. De gevolgen waren alleen aanzienlijk groter dan normaal.

En ook Leuven was niet zo zwartreactionair als men wel eens wil(de) doen geloven. Want: hoe reageert men op stellingen van een collega? Door er enkele uit te pikken die in de eigen ogen niet juist zijn, en die te veroordelen, d.w.z. te stellen dat wie dat beweert een ketterse uitspraak doet. Uiteraard is dat alles steeds met de nodige argumenten te staven. Daar ga ik nu niet op in (daarvoor ontbreekt mij overigens ook de kennis, ik ben maar een eenvoudige latinist en houd mij verre van theologie). Luther wierp een handschoen en Leuven raapte die dus op. En daar was wel enige reden toe, want de voorgaande jaren hadden de Leuvense theologen met de latere paus Adrianus VI als ongekroond hoofd nu net veel werk verricht rond de sacramenten en dan vooral rond dat van de biecht. In Leuvense ogen konden deze wel zeker helpen om het zielenheil te bereiken. Daar zat overigens ook een Eindhovense bijdrage bij, waar ik volgende week op terug kom.

Michiel Verweij

Huis Van t'Sestich (15de eeuw)

Gedicht

Verdraagzaamheid,
een mooi woord,
een druppel op een hete plaat
die, als je haar hoort spetteren,
onmiddellijk vergaat.

Kijk maar eens om je heen:
jaloezie, haat en nijd.
Je moet ze ver gaan zoeken
die druppel van verdraagzaamheid.
(naar Tessa Roelandt)

Vraag: Hoe verdraagzaam ben jij?

Zending

Gaan we hier vandaan,
bezield door Gods Geestkracht.

Gaan we hier vandaan
in respect voor elk mens die het goede voor heeft.

Gaan we hier vandaan
wetend dat we allen kind van God zijn
en door de Enige geliefd.

Gaan we hier vandaan
gezegend door God, die altijd ruimhartig is:
in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest.
Amen.